

Spis treści

1. PODSTAWOWE POJĘCIA MEDYCyny PALIATYWNEJ. FILOZOFIA POSTĘPOWANIA W OPIECE PALIATYWNEJ. PODMIOTOWOŚĆ CHOREGO

Jadwiga Pyszkowska

Propedeutyka medycyny paliatywnej

Filozofia postępowania w opiece paliatywnej

Podmiotowość chorego

Piśmiennictwo

2. ORGANIZACJA OPIEKI PALIATYWNEJ

Aleksandra Ciałkowska-Rysz

Definicja opieki paliatywnej i medycyny paliatywnej

Zespół interdyscyplinarny

Formy organizacyjne opieki paliatywnej oraz ich finansowanie w Polsce

Kwalifikacja pacjentów do opieki paliatywnej

Ważne dokumenty dotyczące opieki paliatywnej

Procedury medyczne z mające zastosowanie w opiece paliatywnej

Piśmiennictwo

3. REAKCJE I POTRZEBY PSYCHICZNE CHORYCH. PRZYSTOSOWANIE DO CHOROBY

Krystyna de Walden-Gałuszko

Potrzeby psychiczne

Reakcje psychiczne na wiadomość o chorobie

Obraz choroby

Reakcje emocjonalne na chorobę

Przystosowanie do sytuacji kresu życia

Piśmiennictwo

4. UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKOWANIA SIĘ Z CHORYM I RODZINĄ

Justyna Janiszewska

Znaczenie komunikacji

Umiejętności niezbędne w efektywnym komunikowaniu się z pacjentem i rodziną

Błędy w komunikacji

Rozmowa z chorym z zaawansowaną chorobą nowotworową oraz z jego rodziną

Kształcenie umiejętności komunikacyjnych

Piśmiennictwo

5. ZASADY POSTĘPOWANIA Z CHORYMI OBJĘTYMI OPIEKĄ PALIATYWNĄ

5.1. Ból u pacjentów z chorobą nowotworową. Przyczyny, patofizjologia, klasyfikacja i diagnostyka

Aleksandra Kotlińska Lemieszek

Klasyfikacja bólów u pacjentów z chorobą nowotworową. Częstość występowania

Patofizjologia bólu w chorobach nowotworowych

Ocena bólu u pacjentów z chorobą nowotworową

Piśmiennictwo

5.2. Farmakoterapia bólu

Aleksandra Ciałkowska-Rysz

Zasady leczenia bólu nowotworowego

Leki stosowane w terapii bólu

Koanalgetyki

Piśmiennictwo

5.3. Interwencyjne metody leczenia bólu u chorego na nowotwór

Małgorzata Malec-Milewska, Jerzy Wordliczek

Wprowadzenie

Blokady neurodestrukcyjne

Termolezja

Kriolezja

Leki podawane dokanałowo

Leczenie chirurgiczne

Podsumowanie

Piśmiennictwo

5.4. Objawy ze strony układu oddechowego i ich leczenie

Ewa Jassem, Iwona Damps-Konstańska

Wprowadzenie

Najczęstsze objawy ze strony układu oddechowego

Objawowe leczenie przeciwnowotworowe

Duszność

Przewlekły kaszel

Krwawienie płucne

Podsumowanie

Piśmiennictwo

5.5. Zaburzenia we krwi w zaawansowanych stadiach chorób nowotworowych i ich leczenie

Wiesław Wiktor Jędrzejczak

Wprowadzenie

Zaburzenia we krwi spowodowane bezpośrednio przez choroby nowotworowe w zaawansowanych stadiach

Zaburzenia krwi spowodowane niekorzystnymi skutkami leczenia chorób nowotworowych

Pierwotna choroba krwi towarzysząca zaawansowanej chorobie nowotworowej

Postępowanie dotyczące zaburzeń krwi u chorych w zaawansowanych stadiach chorób nowotworowych

Podsumowanie

Piśmiennictwo

5.6. Objawy ze strony przewodu pokarmowego i ich leczenie

Tomasz Dzierżanowski

Wprowadzenie

Zaparcie stolca

Nudności i wymioty

Kserostomia

Czkawka

Biegunka

Piśmiennictwo

5.7. Objawy ze strony układu moczowo-płciowego i ich leczenie

Marcin Janecki

Wprowadzenie

Fizjologia

Zaburzenia w oddawaniu moczu

Krwimocz

Przetoki moczowe

Zakażenia układu moczowego

Piśmiennictwo

5.8. Zaburzenia psychiczne w grupie chorych u kresu życia (i ich leczenie)

Krystyna de Walden Gałuszko

Wprowadzenie

Zespół lękowy

Leczenie zespołów lękowych

Zespół depresyjny

Zaburzenia neuropsychiatryczne ostre

Otępienie

Zaburzenia zachowania

Piśmiennictwo

5.9. Nowoczesne sposoby profilaktyki i leczenia odleżyn

Maciej Sopata

Wprowadzenie

Patogeneza

Klasyfikacja odleżyn

Kompleksowy program postępowania z odleżynami

Profilaktyka przeciwoleżynowa

Leczenie odleżyn

Piśmiennictwo

5.10. Wyniszczenia nowotworowe

Tomasz Buss

Definicja i podział

Epidemiologia

Patofizjologia

Postępowanie w kacheksji

Postępowanie terapeutyczne

Piśmiennictwo

5.11. Zmęczenie/osłabienie w przebiegu choroby nowotworowej

Tomasz Buss

Definicja

Epidemiologia

Patofizjologia

Ocena zmęczenia

Postępowanie

Piśmiennictwo

5.12. Stany nagłe w opiece paliatywnej

Monika Rucińska

Wprowadzenie

Zespół żyły głównej górnej

Zespół ucisku rdzenia kręgowego

Zespół wzmożonego ciśnienia śródczaszkowego

Krwotoki

Płyn w jamach ciała wymagający odbarczenia

Zaburzenia elektrolitowe i metaboliczne

Piśmiennictwo

5.13. Opieka paliatywna w chorobach neurologicznych

Maria Łukasik

Stwardnienie zanikowe boczne

Pierwotne i przerzutowe guzy mózgu

Dystrofia mięśniowa Duchenne'a i rdzeniowy zanik mięśni

Piśmiennictwo

6. PALIATYWNA RADIOTERAPIA I SYSTEMOWE METODY LECZENIA ONKOLOGICZNEGO

Jacek Jassem

Wprowadzenie

Radioterapia

Systemowe metody leczenia

Piśmiennictwo

7. CHIRURGIA PALIATYWNA U CHORYCH NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE

Janusz Piekarski

Wprowadzenie

Najważniejsze procedury w chirurgii paliatywnej

Piśmiennictwo

8. INTERAKCJE LEKÓW STOSOWANYCH W MEDYCYNIE PALIATYWNEJ

Aleksandra Kotlińska-Lemieszek

Wprowadzenie

Terapia niecelowa, leki niepotrzebne i błędy farmakoterapii

Interakcje lekowe

Niesteroidowe leki przeciwzapalne i paracetamol

Leki opioidowe

Glikokortykosteroidy
Benzodiazepiny
Trójcycliczne leki przeciwdepresyjne
Selektywne inhibitory wychwytu zwrotnego serotoniny i inhibitory zwrotnego wychwytu serotoniny i noradrenaliny
Leki przeciwdrgawkowe
Inne podstawowe leki stosowane w opiece paliatywnej
Leki przeciwnowotworowe
Leki przeciwbakteryjne i przeciwgrzybicze
Pokarm i leki roślinne
Monitorowanie leczenia
Piśmiennictwo

9. CHORY W WIEKU PODESZŁYM W OPIECE PALIATYWNEJ

Aleksandra Modlińska

Jakość życia chorego w wieku podeszłym

Anamneza w praktyce

Farmakoterapia. Aspekty praktyczne

Podsumowanie

Piśmiennictwo

10. OPIEKA PALIATYWNA W CHOROBYCH NIENOWOTWOROWYCH

10.1. Opieka paliatywna w przewlekłej chorobie nerek

Monika Lichodziejewska-Niemierko

Przewlekła choroba nerek w Polsce i na świecie. Przyczyny

Szacowana filtracja kłębuszkowa a okresy przewlekłej choroby nerek

Jakość życia i objawy w zaawansowanej niewydolności nerek

Leczenie nerkozastępcze i postępowanie zachowawcze

Postępowanie zachowawcze. Modele predykcyjne ryzyka zgonu

Opieka paliatywna w okresie leczenia zachowawczego niewydolności nerek i u kresu życia

Piśmiennictwo

10.2. Opieka paliatywna nad osobami z niewydolnością serca

Piotr Sobański, Małgorzata Krajnik

Wprowadzenie

Podział niewydolności serca

Modele sprawowania opieki paliatywnej nad chorymi z niewydolnością serca

Leczenie dolegliwości

Modyfikacja aktywności wszczepialnych urządzeń kardiologicznych

Opieka nad umierającymi

Podsumowanie

Piśmiennictwo

10.3. Leczenie objawowe chorych zakażonych HIV i pacjentów z AIDS

Michał Chojnicki, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek

Wprowadzenie

Zakażenie wirusem HIV i przebieg choroby

Objawy i zespoły objawów typowe dla HIV/AIDS

Terapia antyretrowirusowa

Leczenie objawów

Terapia bólu u osób uzależnionych od opioidów oraz w trakcie terapii substytucyjnej

Opieka w domu

Ryzyko zakażenia związane z opieką nad pacjentem HIV-pozytywnym

Piśmiennictwo

11. OPIEKA NAD PACJENTEM UMIERAJĄCYM

Anna Orońska

Wprowadzenie

Objawy fazy umierania

Leki
Sztuczne nawadnianie i odżywianie
Komunikacja z pacjentem i jego rodziną
Piśmiennictwo

12. ELEMENTY REHABILITACJI W OPIECE PALIATYWNEJ

Wiesława Nyka

Wprowadzenie
Rehabilitacja, fizjoterapia, zespół rehabilitacyjny
Specyfika postępowania rehabilitacyjnego w opiece paliatywnej
Strategia postępowania rehabilitacyjnego w stosunku do pacjentów objętych opieką paliatywną
Procedury rehabilitacyjne zalecane do stosowania w przypadku pacjentów objętych opieką paliatywną
Piśmiennictwo

13. OPIEKA DUCHOWA W OPIECE PALIATYWNEJ

Ks. Antoni Bartoszek

Z historii kształtowania się opieki duchowej w ramach opieki paliatywnej
Czym jest ludzka duchowość?
Istota opieki duchowej w opiece paliatywnej
Troska o religijność jako najgłębszy wymiar opieki duchowej (ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy chrześcijańskiej)
Zależność między opieką duchową a opieką psychologiczną
Piśmiennictwo

14. PROBLEMY PSYCHOLOGICZNE RODZIN OSÓB CHORYCH PODLEGAJĄCYCH OPIECE PALIATYWNEJ

Bożena Winch

Wprowadzenie
Problemy psychologiczne rodzin pacjentów chorujących onkologicznie
Pomoc psychologiczna dla rodzin w fazie leczenia paliatywnego
Piśmiennictwo

15. OCENA JAKOŚCI ŻYCIA CHORYCH I JAKOŚCI OPIEKI PALIATYWNEJ

Maria Forycka, Wojciech Leppert

Wprowadzenie. Pojęcie jakości życia
Kryteria psychometryczne narzędzi służących do badania jakości życia
Kryteria pozapsychometryczne narzędzi badania jakości życia
Przegląd kwestionariuszy stosowanych do oceny jakości życia chorych poddanych opiece paliatywnej
Ocena jakości życia w praktyce klinicznej
Ocena jakości opieki paliatywnej
Podsumowanie
Piśmiennictwo

16. WYPALENIE ZAWODOWE

Joanna Kozaka

Wprowadzenie
Objawy wypalenia zawodowego
Definicja wypalenia zawodowego
Rozpowszechnienie syndromu wypalenia zawodowego
Model wypalenia zawodowego
Przyczyny wypalenia zawodowego
Radzenie sobie z wypaleniem zawodowym
Piśmiennictwo

17. PROBLEMY ETYCZNE W OPIECE PALIATYWNEJ

Krystyna de Walden-Gałaszko, Leszek Pawłowski

Wprowadzenie

Zasady poszanowania autonomii

Zasada poszanowania godności

Poszanowanie zasady „nie szkodzić” (*primum non nocere*)

Poszanowanie zasady czynienia dobra

Poszanowanie zasady sprawiedliwości

Piśmiennictwo

18. PROBLEMY PRAWNE W OPIECE PALIATYWNEJ

Leszek Pawłowski

Wprowadzenie

Organizacja opieki paliatywnej i hospicyjnej w polskim systemie ochrony zdrowia

Warunki udzielania świadczeń gwarantowanych w zakresie opieki paliatywnej i hospicyjnej

Relacje pomiędzy lekarzem a pacjentem i jego bliskimi

Zasady zaangażowania wolontariuszy w opiece paliatywnej

Zasady postępowania wobec chorego u kresu życia

Postępowanie w razie pogorszenia się stanu zdrowia lub śmierci pacjenta

Szczegółowe zasady dotyczące obrotu lekami zawierającymi środki odurzające i substancje psychotropowe

Piśmiennictwo